

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
21/3	Planutvalget	26.01.2021

SØKNAD OM TILLATELSE TIL VANNUTTAK OG REGULERING AV STORVATNET

Kommunedirektørens innstilling

Planutvalget slutter seg til saksutredningen og administrasjonens konklusjon i dette saksframlegget. Saksframlegg oversendes til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som kommunens høringsuttalelse.

Sakens bakgrunn og innhold

Olden Oppdrettsanlegg AS har per i dag tillatelse til vannuttak og regulering av Søvatnet, til settefiskproduksjon ved anlegget i Olden. De planlegger å utvide produksjonen av settefisk fra to til 5 millioner, og søker derfor om tillatelse til vannuttak og regulering av Storvatnet, som ligger i samme vassdrag (Oldevassdraget).

Olden Oppdrettsanlegg AS har søkt om å ta ut maksimalt og inntil 0,2 m³/s hele året, og å regulere Storvatnet med 1 meter, mellom laveste regulerte vannstand (LRV) på kote 60, og høyeste regulerte vannstand (HRV) på kote 61. Det er søkt om å bygges en ca. 1 m høy og 12 m lang dam ved utløpet av Storvatnet, hvor det skal slippes en minstevannføring på 0,13 m³/s. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring i Storvasselva ved utløpet av Storvatnet. Berørt elvestrekning i vassdraget er totalt 4,1 km og omfatter Storvasselva, Storvasstjønna, Nyvasselva, Melvatnet, Melvasselva, Kvennavasselva og Oldelva frem til utløp i sjøen.

Vannledningen på totalt 3 km skal føres fra dammen i Storvatnet og ned til oppdrettsanlegget, og graves ned. Foreslått trasé går langs eksisterende skogsvei og Nyvassdalselva, og krysser Kvennavasselva, Storvasstjørna og Melvatnet. Det vil ikke være behov for bygging av veg.

Oldevassdraget ble vernet i 1980, i Verneplan for vassdrag II. Vassdraget er vernet på grunn av sportsfiske og friluftslivsinteresser. Deler av vassdraget har oppvandring av laks og sjøørret og flere forekomster av rødlistet elvemusling. I øvre del av vassdraget er det gode ørret- og røyevatn. Dette gjør området spesielt egnet for friluftsliv. Bestanden av elvemusling, laks og ørret har per i dag en negativ utvikling.

I sin uttalelse bør kommunen først og fremst vurdere søknaden opp mot kommunale planer og allmenne interesser i området. NVE har bedt kommunen om å informere om hvorvidt kjente allmenne interesser blir berørt av tiltaket, og evt. andre forhold som kan få betydning for

gjennomføringen. Dette omfatter bl.a. interesser knyttet til landskap, friluftsliv, vannuttak, fisk og vilt. NVE ønsker begrunnede synspunkter på om planene bør gjennomføres, evt. forslag til alternativt vannuttak, begrensninger og/eller avbøtende tiltak. Andre forhold, som konsekvenser for natur og miljø behandles primært av andre forvaltningsorgan, som for eksempel fagavdelingene til Statsforvalteren og Mattilsynet.

Høring

NVE er ansvarlig for utleggelse til offentlig ettersyn, og mottaker av høringsinnspill. Konsesjonssaken ble kunngjort i Fosna-Folket 17.11.2020, og søknaden med vedlegg er publisert på www.nve.no/konsesjonssaker. Frist for uttalelse var 13.01.2021, men Ørland kommune fikk utsatt høringsfristen til 01.02.2020 slik at saken kunne bli behandlet i riktig politisk utvalg. NVE gjennomfører vanligvis befaringsbesøk som en del av saksbehandlingen, og parter som har uttalt seg blir invitert.

Administrasjonens vurdering

Næringsutvikling

Ørland kommune har som mål i sine kommuneplaner å fremme utvikling i hele kommunen, også i grendene. Utvikling av næringsliv i grendene er veldig viktig i dette perspektivet. Kommunens planer setter også fokus på blå næringsutvikling, og det jobbes strategisk for å etablere flere blå arbeidsplasser, spesielt nord i kommunen. Et utvidet settefiskanlegg vil:

- Sikre fremtidig sysselsetning i hele kommunen, også i grendene
- Styrke klynge av blå næringsbedrifter og dermed øke kompetansen i kommunen
- Støtte opp under kommunens strategiske næringsutviklingsarbeid og vil være i henhold til kommunens planverk.

En utvidelse av produksjon ved Olden oppdrettsanlegg AS anses derfor som veldig positivt for kommunen.

Vannforsyning

Ørland kommune jobber strategisk med å styrke energi- og vannforsyning for å sikre næringsutviklingen, spesielt innen blå næring. Dette arbeidet vil foregå over flere år og det er derfor knyttet usikkerhet til fremtidige løsninger for både energi- og vannforsyning. Det er forventet at det i kommende år vil komme andre konsesjonssøknader i kommunen som er knyttet til både energi- og vannforsyning. Behov og etterspørsel etter energi- og vannforsyning henger tett sammen. Dersom kommunen må avvente for eventuelt å ha en komplett oversikt og plan, vil utviklingen stoppe opp. Dette gjelder også i dette tilfellet med Olden oppdrettsanlegg AS.

Enhet for vannforsyning i Ørland kommune har startet en utredning for å finne reservevannkilde for drikkevannsforsyning da dagens situasjon ikke vurderes som god nok. Denne utredningen er i en tidlig fase og noen konklusjon vil nok ikke komme før 2. halvdel av 2021. Storvatnet er en sterk kandidat for videre utredning da den har tilfredsstillende størrelse og tilrenning sett i et helårsperspektiv. Det er også begrenset med bebyggelse og annen aktivitet som har avrenning til Storvatnet, som gjør at eventuell klausulering vil være av mindre omfang enn andre kilder. Storvatnet vurderes derfor til å være en meget sterk kandidat for å kunne være en reservevannkilde for Ørland kommune. Det kan være aktuelt at Storvatnet er

hovedkilde for deler av kommunen og reserve for resten. Kommunens totale behov for vannforsyning er i dag 200 l/s.

Dagens uttak fra Søvatnet

I utredninger som følger søknaden påpekes det at Olden Oppdrettsanlegg AS ikke har oppfylt kravet til minstevannføring i Søvassbekken pga. dagens vannuttak i Søvatnet (ref. brev fra NVE i 2015). Rapport 1807 av NINA (2019) som følger søknaden oppsummerer følgende:

«Feltbefaringens beskrevne inngrep, knyttet til en for lav fastsatt minstevannsføring på 30 l/s i Søvassbekken, informasjon om tørrlegging av bekken i perioder (konsesjonsbrudd), problematisk veikrysning under Søvassveien, og sperringen av oppgang i Søvatnet, har dermed ført til at produksjonspotensialet i Søvassbekken er kraftig redusert, og at Søvatnet (43,4 moh) og tilløpsbekker er tapt for sjøvandrende laksefisk, inkludert utløpsbekken fra Åltjønna (106,1 moh).»

I tillegg til tiltak for å avbøte dette, anbefaler NINA at minstevannføringen i Søvatnet må økes til minimum 60 l/s (i dag: 30 l/s) for å ivareta livskraftige bestander av laks og sjøørret, og at overløpsterskelen i Søvatnet erstattes med en fisketrapp. Økologisk tilstand i Søvatnet er i dag «moderat» pga. overløpsterskelen (fiskevandringshinder).

Minstevannføring – anadrom fisk

På grunn av utfordringer med minstevannføring i Søvassbekken er kommunen spesielt opptatt av at minstevannføring fra Storvatnet sikres fremover. Enhet for landbruk stiller spørsmål ved om uttak av 16 % av middelvannføring er forsvarlig med hensyn til gyte- og oppvekstområder for laks nedstrøms fra vannuttakspunktet. Dagens vannføring er periodevis marginal, og klimaendringer kan føre til lengre tørkeperioder med lavere vannføring enn i dag. Med erfaring fra forholdene i Søvassbekken som har vært tørrlagt i perioder må det sikres at det samme ikke skjer i perioder for Nyvassdalselva. I tørre perioder kan vannføringen komme under 16 % av middelvannføring. Administrasjonen anbefaler at uttakets påvirkning på vannivå og vannutskifting i Storvasstjønna (300 m nedstrøms) som er vannkilden til gyte- og oppvekstområdene undersøkes nærmere.

Økologisk tilstand i Storvatnet er «god», mens Nyvassdalselva (nedstrøms, langs foreslått vannuttaksledning) er satt til «dårlig» pga. lakselus. Det gjenstår oppfølgende undersøkelser av lakselus og parasitten PKD i fiskebestanden, samt videre kartlegging og tiltaksplan for elvemusling i Oldevassdraget. Dette er noe bl.a. Ørland kommune jobber med gjennom Nordre Fosen vannområde.

Vurdering av arealformål

Omsøkt vannledningstrase ligger i LNFR-område, som er satt av til landbruk, natur, reindrift og allmenn rekreasjon. I og med at det ikke er behov for bygging av veg og vannledningen skal graves ned, er administrasjonens vurdering at inngrepene ikke vil være negativt med hensyn til langsiktig forvaltning av natur- og landbruksområder. Anleggsarbeid i og rett ved vassdraget bør allikevel unngås der hvor det er mulig, og gjennomføres på en slik måte at erosjon minimaliseres. Vurdering knyttet til vassdragets vern overlates til NVE.

Oppsummering

Omsøkt vannuttak og regulering vil påvirke Ørland kommunes arbeid med å finne reservevannkilde. Som Olden Oppdrettsanlegg AS selv påpeker, er de avhengig av kontinuerlig vanttlførsel. Fremtidige konsesjonssøknader knyttet til energi- og vannlevering til andre bedrifter kan også påvirkes. Sett ut i fra et samlet behov for kommunens og næringslivets behov for energi- og vannlevering kan det være en fordel å utsette at det gis konsesjonstillatelse. Dette gjelder spesielt i forhold til behov for reservevannforsyning som er forespeilet utredet i løpet av 2021. Samtidig vil det stadig oppstå nye behov og næringsutvikling vil stoppe opp om en alltid skal vente på en overordnet plan for å ta hensyn til potensielt nye behov. Basert på at søknaden til Olden Oppdrettsanlegg AS støtter opp under kommunens målsetning om næringsutvikling i hele kommunen og kommunens satsing på blå næring, anbefales det at det gis konsesjon.

Risikoen knyttet til minstevannføring og påvirkning på anadrom fisk bør vurderes grundig av andre myndigheter før det evt. gis konsesjon. Omsøkt vannuttak må ses i sammenheng med eksisterende utfordringer i Oldevassdraget. Det bør vurderes om det er behov for klimafremskrivning for å evaluere fremtidig minstevannføring. Olden Oppdrettsanlegg AS bør gjennomfører tiltak i Søvatnet (som beskrevet i rapporten av NINA) før det eventuelt gis tillatelse til vannuttak i Storvatnet. Ved konsesjonen må det etableres et system som sikrer minstevannføring i Nyvassdalselva, og dette bør sees i sammenheng med behov for tiltak for å sikre minstevannføring i Søvassbekken.

Vedlegg

- 1 Søknad om konsesjon for vannuttak fra Storvatnet
- 2 Vedlegg til søknad - Dokumentasjon av hydrologiske forhold
- 3 Høringsbrev
- 4 Høring av søknad om tillatelse til vannuttak og regulering av Storvatnet i Ørland kommune i Trøndelag
- 5 Kunngjøring Olden Oppdrettsanlegg

Saksprotokoll i Planutvalget - 26.01.2021

Behandling:

Votering

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Planutvalget slutter seg til saksutredningen og administrasjonens konklusjon i dette saksframlegget. Saksframlegg oversendes til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som kommunens høringsuttalelse.